

Historische Vereniging Bakkeveen

Oprichtingsvergadering

Het bestuur van de pas opgerichte Historische Vereniging Bakkeveen organiseert een eerste presentiebijeenkomst op woensdag 20 februari aanstaande aanvang 20.00 uur in het Mfc Dúndelle. Tijdens de vergadering zal er een beeldpresentatie plaatsvinden van historisch materiaal.

De bestuursleden Jan van Dalen, Willem Dolstra, Jelly Hoekstra, Fred Hoogenboom, Johan Sieswerda, Jan Slofstra en Jaap de Zee, zullen in de bijeenkomst de doelstellingen uitleggen.

Een voorlopige opsomming van de belangrijkste punten die onder de aandacht worden gebracht.

- De opbouw van een digitaal archief waarin allerlei materiaal als historische foto's, krantenartikelen, documenten enz. kan worden opgeslagen.
- Hoe er wordt gewerkt aan de realisatie van een **historisch tijdschrift**, dat tweemaal per jaar zal worden uitgegeven.
- Het exposeren en onderbrengen van waardevolle documenten in een veilig archief.
- Hoe wij denken een serie lezingen te organiseren over de geschiedenis van Bakkeveen.

Oprichting **Historische Vereniging Bakkeveen**
Woensdag 20 februari
20 uur in Dúndelle.
Komt allen !

De oprichters willen graag met u van gedachten wisselen en vragen daarbij uw medewerking bij het realiseren van de doelstellingen van de historische vereniging. U kunt lid worden om ons werk te ondersteunen. Hoe u lid kunt worden en daarnaast daadwerkelijk kunt deelnemen aan de activiteiten van de nieuwe vereniging: kom op 20 februari naar Dúndelle !

Bakkeveen heeft een lange en rijke geschiedenis, aan de hand van een aantal presentaties willen wij graag van u vernemen naar welke onderwerpen uw belangstelling uitgaat.

Namens het bestuur nodig ik u van harte uit om aan deze interessante bijeenkomst deel te nemen, wij zijn benieuwd naar de reacties, Willem Dolstra.

Jachtopziener Harm Wolter Hendriks (1900-1988)

Op de foto ziet U twee boswachters staan. Het zijn Harm Wolter Hendriks (links) en zijn vader Jan Hendriks. Deze foto kregen we van Harm's dochter: **Aaltje Zandman-Hendriks**. In december 2007 heeft Aaltje mij het één en ander verteld over de tijd dat het gezin Hendriks in het jachtopzienerhuisje aan de Beakendyk woonde. Harm Hendriks werd in **1931** de opvolger van jachtopziener Johannes van der Heide, de vader van Rieke Engelmoer-van der Heide, die in **1930** was overleden.

De foto moet omstreeks **1932** genomen zijn. De reden hiervoor is het feit dat Harm Hendriks (links op de foto) een **rouwband** draagt. Deze band droeg hij, volgens Aaltje, naar aanleiding van het overlijden van zijn moeder (en vrouw van Jan Hendriks) in 1932.

Vader Jan Hendriks

was boswachter te Smilde en Appelscha. **Zoon Harm** werd net als z'n vader ook boswachter en begon zijn loopbaan in Rolde. Daar bewoonde het gezin Hendriks een schitterend huis aan de Brink, aldus Aaltje. Maar in de bossen rondom Rolde kwam minder

werk en er moest een andere betrekking gezocht worden. Via een tip ging Harm Hendriks in Bakkeveen solliciteren. Toen hij 's avonds van zijn sollicitatiebezoek terug kwam, vroeg moeder **Johanna Hendriks** nieuwsgierig: "En hoe was het huis?..." Dat kon haar man echter niet vertellen, want hij had in het geheel niet naar het huis omgekeken. Toen de **verhuizing** daar was, kwamen ze tot moeders grote schrik midden in de bossen aan de Beakendyk terecht. Johanna Hendriks heeft haar dochter later verteld, dat ze er in de begintijd heel wat heeft afgehuild. In tegenstelling tot de gezellige Brink in Rolde, was dit voor haar wel een erg eenzame en afgelegen plek. Bovendien wemelde het huis ook nog eens van de muizen Maar op den duur wende het. Ze had haar huishoudelijk werk, haar werkzaamheden in de tuin (die mooi was aangelegd met o.a. appel-en kersenbomen) en natuurlijk had ze de zorg voor haar kinderen. De eerste jaren waren dat de twee jongens; Jan en Henk. In **1939** kwam dochter Aaltje erbij, deze scheelde 10 jaar met Jan. In de oorlog kwam er zelfs méér aanloop bij het jachtopzienerhuisje. Wandelaars hadden toen

wandelkaarten nodig om in het bos te mogen wandelen. Die kaarten moesten bij de jachtopziener gehaald worden.

De **oorlog** bracht niet alleen meer aanloop, maar ook spannende gebeurtenissen met zich mee. Niet in de laatste plaats omdat Harm Hendriks veel voor het **verzet** deed. Diep in het bos had hij een onderduikershol gemaakt en een caravan neergezet. Het was Aaltje als klein meisje wel opgevallen dat haar moeder alsmaar **pannenkoeken** bakte. Maar ze besefte toen nog niet waar al die pannenkoeken bleven. Later hoorde ze, dat haar ouders altijd de pannenkoeken in wasketels door het keukenraam naar buiten zetten. Daarna werden ze stiekem het bos in gebracht. Aaltje mocht er niets van merken, omdat ze als klein kind nu eenmaal gemakkelijk haar mond voorbij kon praten.

Ook was er eens een razzia. Mevrouw Hendriks maande haar man om snel de **dekens** van de onderduikers uit de caravan te halen. Toen hij er mee thuis kwam, werden de dekens over

de bedden van de gezinsleden verspreid. Maar moeder Hendriks had de dekens goed geteld en sommeerde vader Hendriks terug te gaan. Er ontbrak volgens haar één deken. Zo gezegd, zo gedaan en Hendriks zag inderdaad midden op een bospad een deken liggen, die hij in alle haast had verloren

Op Wester-Bakkeveen was in de oorlog een **vliegtuig** neergestort. Hendriks sloopte allemaal onderdelen uit dit toestel, zoals bouten en moeren. Deze zaten nogal vast en daarom brandde hij ze thuis los uit de stukken metaal. Dat gebeurde op de brandplaats bij de dobbe. Maar mooi, dat er een Duitser bij hen aan de deur kwam om opheldering te vragen! Aaltje weet nog goed dat hij een grote platte pet droeg. De man onderzocht hun hele terrein en keek argwanend naar de brandplaats.

Hendriks wist zich er gelukkig uit te praten. Op het moment dat de Duitser weg zou gaan, ontsnapte er een jong katje uit het huis en Aaltje's moeder vloog er achteraan om het beestje te pakken. Hendriks riep uit alle macht: "Johanna!" en nog nét stond zijn vrouw op tijd stil De geschrokken

Duitsers had namelijk het geweer al in de aanslag en richtte om op haar te schieten ...!

Harm Hendriks werkte in het verzet nauw samen met politie-agent **Oosting**. Samen gingen ze als eierzoekers verkleed poolshoogte nemen, toen tegen het einde van de oorlog bij Allardsoog schoten waren gehoord. Zo deden ze de vreselijke ontdekking, dat er een aantal mensen uit het verzet (waaronder drukker en schilder **Hendrik Werkman**) waren geëxecuteerd. De **slachtoffers** werden naar de oude lagere school aan de Duurswouderwei gebracht. Daar werden ze afgelegd en gekist. Hendriks heeft (in zijn boswachteruniform) er tijden lang op wacht gestaan. Aaltje kan zich nog herinneren dat ze, samen met moeder, haar vader bij de school brood ging brengen.

Hendriks was in dienst bij de adellijke heren van **der Goes** in Bakkeveen en **van Zwijsbergen** in Beetsterzwaag. De meeste opdrachten kreeg hij uit Beetsterzwaag. Van Zwijsbergen was getrouwd met een Duitse en ze waren pro-Duits. Vandaar dat ze in de oorlog werkzaamheden voor de Duitsers aannamen. Hendriks voerde deze opdrachten echter **nooit** uit. Dit viel niet in goede aarde en na de oorlog werd hem te verstaan gegeven dat hij op kon krassen. **Meester Alberda** uit Bakkeveen schreef over deze toestand een brief naar **Prins Bernhard**. Deze schreef in zijn antwoord, dat Hendriks in de oorlog goed werk voor het verzet had gedaan. Máár....hij had de opdrachten van zijn werkgevers **niet** uitgevoerd en derhalve kon de prins niets voor hem doen! De familie Hendriks moest in **1946** ook het huis aan de Beakendyk verlaten. Een gesprek met de toenmalige **burgemeester** Poppinga over deze kwestie liep op niets uit. Deze zei alleen maar: "Je moet er uit en je zult er uit!" Waarop Hendriks antwoordde: "Ik dacht dat de moffen weg waren, maar het doet blijken dat er hier nog één zit!"

En over **onrecht** gesproken: het lukte Hendriks ook niet meer om als boswachter elders aan de slag te komen. En dat deed pijn! Deze verzetsman en natuurlijefhebber moest op 46-jarige leeftijd geheel ander werk zoeken. Tot aan z'n pensioen heeft hij ondermeer nog jarenlang bij bouwbedrijf Offringa in Waskemeer gewerkt. De familie Hendriks verhuisde naar een huis aan de Buorren in **Wijnjewoude**. Opnieuw moesten ze wennen, maar nu andersom; van de eenzaamheid

in het bos naar de levendigheid van een buurt. Aaltje ging in Wijnjewoude naar **school**, maar daarvoor was ze nog een paar maanden in Bakkeveen op school geweest.

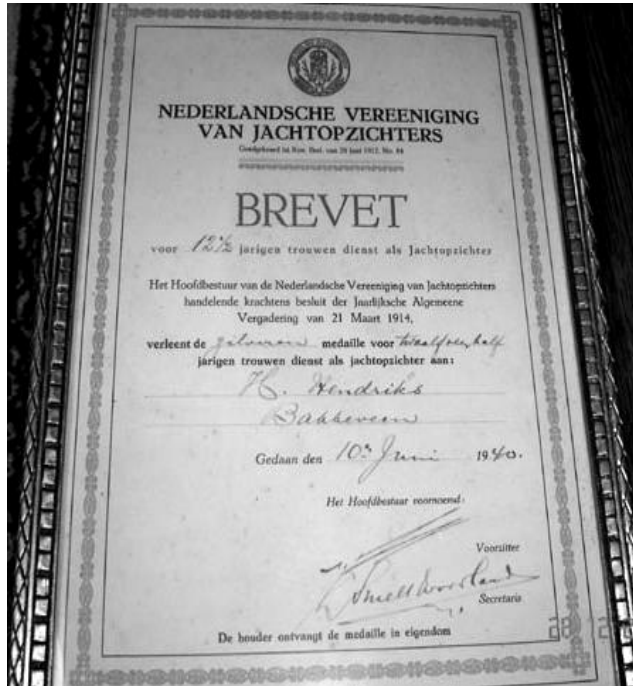

Foto:
Ter gelegenheid van zijn 12½ - jarig jubileum als jachtopzichter ontving Harm Hendriks een brevet.

De **eerste schooldag** in Bakkeveen was voor Aaltje erg vreemd. Ze was helemaal geen andere kinderen gewend en kon niet goed Nederlands en geen Fries praten. Thuis spraken ze immers altijd Drents. Op die bewuste eerste schooldag kwam er bovendien "**koek uit de balk**". Een vroegere Bakkeveenster gewoonte, waarbij de nieuwe leerlingen in een halve kring om het bord

moesten gaan staan. Meester v.d. Berg tikte vervolgens met een stok op de balk van het schoolbord. De andere meester, Gerritsen, stond achter de kinderen en gooide over hun hoofden koek naar voren. De kinderen, waarvan de meesten niet snaptten waar de koek echt vandaan kwam, kregen allemaal een stuk. Aaltje kan er nu hartelijk om lachen.

Helemaal alleen door het bos naar-en van school, was voor Aaltje eveneens een spannende aangelegenheid. Toen ze op een keer uit school kwam, brak er boven haar hoofd een tak van een dikke boom met "iets erin wat eruit sprong..." (vermoedelijk een **eekhoorn**). Een heel erg geschrokken Aaltje zette het op een rennen. Met de klompen in de hand en op kousenvoeten kwam ze buiten adem thuis. Ook hierom moet ze vandaag de dag lachen.

Harm Hendriks ging na zijn pensionering met zijn vrouw in Oosterwolde wonen. Beiden zijn nu overleden. Ook zoon Jan is inmiddels overleden. Hij heeft altijd op het gemeentehuis gewerkt, eerst in Beetsterzwaag, later in Oosterwolde. Zoon Henk werd gevangenisbewaarder. Toen hij in Breda werkte, is hij helaas als gevolg van een herseninfarct op 27-jarige leeftijd overleden. Henk was niet gehuwd, wel verloofd. Aaltje woont **tegenwoordig** met haar man, na hun beider pensionering, in Hoogeveen. Hierbij wil de redactie haar hartelijk bedanken voor haar boeiende bijdrage aan de historie rondom het voormalige jachtopzienerhuisje.

Dirry Rietveld

